

Posudek vedoucí na bakalářskou práci

Název práce: Souvislosti mezi sexuální orientací gay vyučujících a jejich profesní spokojeností

Autor práce: Karel Kavalec

Bakalářská práce se zabývá zkušenostmi LGBT+ vyučujících. Studie náleží do série závěrečných prací mapujících postavení LGBT+ témat a osob ve školním prostředí. Na stejné téma a za použití obdobné metodologie vznikla konkrétně diplomová práce Dominika Polácha, která dospěla k většině podobných zjištění. Ta jsou napříč oběma studii de facto validizována. Je však škoda, že se tak neděje explicitně a že autor s předcházející diplomovou prací nezacházel jako s jedním ze zdrojů.

Práce má rozsah 67 stran textu. Má tradiční rozdělení na teoretická východiska, představení empirické studie a diskusi se závěrem. Struktura je logická, práce působí přehledně. Text je čtivý, s relativně malým počtem gramatických a stylistických chyb. Práce s odbornou literaturou je adekvátní, většina odkazů správně využívá citačních norem, avšak objevují se i chybné a sporné případy citace dle názvu, užívání kurzívy atd. Celkový počet zdrojů je přiměřený, zařazeno je i dostatek zahraničních zdrojů. Ovšem některé kapitoly neúměrně moc staví pouze na 1-2 zdrojích, a nemůže tak docházet k dostatečnému porovnávání poznatků. Až na uvedené výhrady shledávám práci po formální stránce relativně v pořádku.

V teoretických východiscích autor pojednává čtyři oblasti. Dvě z nich nabízí vhled do základní terminologie a konceptů týkajících se sexuální orientace a genderové identity. Dvě další se již zaměřují na LGBT+ vyučující. Oceňuji, že autor dobře představuje koncept menšinového stresu a přehledně uvádí možná rizika, která minoritní sexuální orientace a genderová identita přináší pro postavení vyučujících a jejich pedagogický výkon. Uvítala bych ještě větší zdůraznění podobností a rozdílů mezi postavením trans vyučujících a gay vyučujících. Dále by bylo užitečné podrobněji diskutovat, zda se liší mechanismy a důsledky různých osobních informací (např. nemoc, rodinný stav aj.), a tedy nakolik je minoritní sexuální orientace a genderová identita specifickým znakem.

Empirická část představuje realizovanou studii. Autor provedl sérii rozhovorů se sedmi vyučujícími ze školské praxe. Informace o studii jsou poměrně bohaté a přehledně prezentované. Také samotné rozhovory a následná analýza je relativně zdařilá vzhledem k tomu, že autor studuje obor, v němž není poskytován systematický metodologický trénink. Bohužel během analýzy autor nevyužíval dostatečně možnost konzultací, což bylo dalším limitem pro kvalitu analýzy. Na deskriptivní úrovni je analýza zdařilá. Autor si systematicky a citlivě všiml všech podstatných aspektů a hlavní zjištění trefně ilustroval citacemi z rozhovorů. Identifikace a interpretace psychologických mechanismů však nebyla plně využita (což je vzhledem k omezenému tréninku pochopitelné).

Výzkumná zjištění jsou přínosná a navzdory své deskriptivní povaze zajímavá. Vyučující deklarovali spíše pozitivní zkušenosti s otevřeností a podporou škol, na kterých působí. Tento pozitivní závěr může být důsledkem samovýběru výzkumného vzorku – ochotnější byli rozhovor poskytnout vyučující, kteří hodnotili svoji pracovní zkušenost jako dobrou a jimi zvládnutou (a zároveň ti, kteří ji tak nehodnotí s větší pravděpodobností učitelské povolání opouštějí).

Originálním příspěvkem je typologie čtyř strategí, které vyučující volili pro zvládnání své minoritní orientace a identity ve školním prostředí: strategie přirozenosti, strategie skrývání, strategie předcházení konfrontaci a strategie pózy. Ačkoliv má typologie některé slabiny, je krokem k teoretizaci výsledků a další studie na ni mohou (kriticky) navazovat.

Závěr: Bakalářskou práci Karla Kavalce považuji za zdařilou. Prokázal v ní schopnost realizovat v základních parametrech kvalitativní výzkum, pracovat s odbornými zdroji a prezentovat výsledky. Práce ukazuje autorovy stávající dovednosti, ale i značný potenciál. Práce je přínosem pro porozumění náročnosti učitelské profese pro specifickou skupinu vyučujících. Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Jaké jsou přínosy a limity autentického projevu vlastní osobnosti v učitelství?
2. Studie ukázala, že volba strategií závisí do značné míry na věkovém složení a klimatu v učitelském sboru. Jaké faktory na straně osobnosti konkrétních vyučujících volbu strategií ovlivňují?
3. Jaká zjištění studie přinesla v oblasti minoritního stresu (proximálních a distálních faktorů)?

V Praze, 22. 8. 2024

Irena Smetáčková